

SĄD NAJWYŻSZY

Rzeczypospolitej Polskiej

Rzecznik Prasowy Sądu Najwyższego

Michał Laskowski

Warszawa, dnia 24 sierpnia 2018 r.

KOMUNIKAT

Rzecznika Prasowego Sądu Najwyższego

w związku z wpływem do Sądu Najwyższego pozwów
o ustalenie istnienia stosunku służbowego sędziego SN

W dniu 22 sierpnia 2018 r. do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego wpłynęły dwa bardzo zbliżone w swej treści pozwy Sędziów Sądu Najwyższego Krzysztofa Cesarza i Andrzeja Siuchnińskiego, w których Sędziowie, reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników, domagają się ustalenia, że stosunek służbowy sędziego w stanie czynnym, istniejący w dniu 3 lipca 2018 r. między każdym z powodów a Sądem Najwyższym, nie wygasł z dniem 4 lipca 2018 r., lecz trwa nadal.

Jako środek prawny dla uzyskania ochrony wykorzystano w tym wypadku powództwo o ustalenie prawa lub stosunku prawnego przewidziane w art. 189 kodeksu postępowania cywilnego, które pozwala na usunięcie - mocą rozstrzygnięcia sądu - stanu niepewności prawnej, w tym wypadku nie tylko w zakresie praw i obowiązków stron stosunku służbowego łączącego Sędziego SN z tym Sądem, ale - przede wszystkim - zagrażającego gwarancjom realizacji prawa obywateli do sądu.

Wystąpienie z pozwami następuje bowiem w stanie faktycznym, w którym każdy z powodów odebrał skierowany do Niego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej list z 4 lipca 2018 r. zawierający stwierdzenie: „*Na podstawie art. 39 w związku z art. 111 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm.) zawiadamiam, że datą przejścia Pana Sędziego w stan spoczynku jest dzień 4 lipca 2018 r.*”

Wskazany w ww. piśmie art. 111 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym przewiduje przejście w stan spoczynku z dniem 4 lipca br. sędziów, którzy ukończyli 65. rok życia do dnia wejścia w życie tej ustawy (co nastąpiło 3 kwietnia 2018 r.) albo w okresie trzech miesięcy od tego dnia. Tymczasem do momentu wejścia w życie obecnie obowiązującej ustawy o SN sędziowie przechodzili w stan spoczynku po osiągnięciu 70. roku życia.

Z uwagi jednak na podnoszoną przez powodów istotną wadliwość (*zarówno w aspekcie formalnym, jak i materialnym*) czynności urzędowej Prezydenta RP, której odzwierciedleniem miały być – jak należy przyjmować - skierowane do powodów listy z 4 lipca 2018 r., brak jest pewności, czy począwszy od 4 lipca 2018 r. powodowie mogą nadal sprawować władzę sądowniczą, a tym samym

wydawać wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, czy przysługuje Im prawo dostępu do akt sądowych, w tym zawartych w nich danych osobowych i innych informacji chronionych prawem. Usunięcie tej niepewności powinno nastąpić jak najszybciej przez wydanie autorytatywnego rozstrzygnięcia sądu.

W pozwach został także zamieszczony wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. w związku z art. 730 § 1 k.p.c., w związku z art. 13 § 2 tego kodeksu, przede wszystkim przez wydanie postanowienia zakazującego Prezydentowi RP (a w określonych okolicznościach także Krajowej Radzie Sądownictwa) podejmowania jakichkolwiek czynności, które mogłyby prowadzić do powołania sędziów SN na miejsca „zwolnione” wskutek rzekomego przekształcenia się z mocy art. 111 § 1 ustawy o SN łączącego powodów z Sądem Najwyższym stosunku służbowego sędziego tego Sądu w stanie czynnym w stosunek służbowy sędziego w stanie spoczynku ze skutkiem w postaci pozbawienia powodów możliwości sprawowania władzy sędziowskiej.

Takie zabezpieczenie roszczeń powodów jest niezbędne, by zapobiec sytuacji, w której nastąpią nieodwracalne skutki prawne w postaci powołania (nowych) sędziów Sądu Najwyższego na miejsca zajmowane przez powodów, co spowodowałoby, że ewentualne rozstrzygnięcie sądu uwzględniające żądania powodów będzie bezskuteczne.

Powodowie upatrują wadliwości aktu Prezydenta RP w tym, że został oparty na regulacjach zawartych w art. 111 § 1 w związku z art. 37 i 39 ustawy o SN, które są sprzeczne zarówno z Konstytucją RP, jak i z prawem międzynarodowym (w tym Konwencją nr 111 Międzynarodowej Organizacji Pracy) i prawem Unii Europejskiej, gdyż naruszają zasadę nieusuwalności sędziów (art. 180 ust. 1 Konstytucji) oraz zakaz dyskryminacji ze względu na wiek przewidziany w art. 2 ust. 2 dyrektywy Rady 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r.

Co więcej, skoro do momentu wejścia w życie obecnie obowiązującej ustawy o SN sędziowie przechodzili w stan spoczynku po osiągnięciu 70. roku życia, to unormowanie zawarte w art. 111 § 1 tej ustawy jest sprzeczne o zasadą ochrony praw nabytych oraz narusza zakaz działania prawa wstecz wywodzony z art. 2 Konstytucji.

Ponadto, jak podnoszą powodowie, brak kontrasygnaty (współpodpisu) Prezesa Rady Ministrów na akcie urzędowym Prezydenta RP stwierdzającym datę przejścia powodów w stan spoczynku powoduje, że akty te są nieważne z mocy Konstytucji (art. 144 ust. 2) i nie wywołują żadnych skutków prawnych. Z wymagania uzyskania kontrasygnaty Premiera są bowiem zwolnione jedynie akty urzędowe Prezydenta RP wymienione w art. 144 ust. 3 Konstytucji (przepis zawiera zamknięty katalog 30-u aktów określanych mianem prerogatyw). Akt podlegający ocenie w sprawach wszczętych przez powodów nie należy do tej ostatnio wymienionej kategorii.

Powodowie oczekują, że - wobec wskazanej istotnej wadliwości regulacji prawnych zawartych w ustawie o SN oraz aktów urzędowych Prezydenta RP podejmowanych na podstawie tych przepisów - Sąd orzekający w sprawach wszczętych pozwami zastosuje bezpośrednio właściwe przepisy Konstytucji i przepisy prawa unijnego, pominię zaś wskazane przepisy ustawy o SN jako niezgodne z normami prawnymi wyższego rzędu.

Zgodnie z art. 27 § 1 pkt 2 ustawy o SN rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego oraz przeniesienia sędziego SN w stan spoczynku, a taki właśnie charakter mają sprawy wszczęte omawianymi pozwami, należy do kompetencji Izby Dyscyplinarnej SN. W sytuacji jednakże, gdy do dnia złożenia pozwów nie powołano jeszcze sędziów tej nowej izby SN, a więc izba ta jeszcze w ogóle nie funkcjonuje, oraz wobec konieczności zapewnienia powodom środka realizacji prawa do sądu, określonego w art. 45 Konstytucji znajdującego oparcie w zasadzie skutecznej ochrony sądowej obowiązującej w prawie unijnym, za właściwą do rozpoznania spraw wszczętych pozwami Sędziów SN uznano Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

W tym kontekście w pozwach sformułowano także wniosek o skierowanie przez Sąd, który będzie orzekał w sprawach, pytania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mającego na celu uzyskanie stanowiska Trybunału w kwestii możliwości odmowy zastosowania przepisów krajowych przewidujących kompetencje do rozstrzygania spraw danego rodzaju dla komórki organizacyjnej właściwego sądu, która nie działa z powodu niepowołania sędziów, którzy mają w niej orzekać.

SSN Michał Laskowski